

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ**Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
20\ 11\2016****Κείμενο : Η προσαρμογή του εκπαιδευτικού συστήματος στη σύγχρονη
κοινωνία**

Ποια είναι η παιδεία που χρειάζεται στην εποχή μας; Και σύμφωνα με την αρχή του ανθρωπισμού, αρχή που πρέπει να εκφράζεται τώρα και εδώ, *hinc et nunc*, ποια είναι η παιδεία που χρειάζεται η σύγχρονη ελληνική κοινωνία και πολιτεία για την πρόοδο και **ευόδωση** του στόχου της;

Αναγκαίο να δώσουμε, πριν από κάθε δυνατή απάντηση στο ερώτημα αυτό, τα χαρακτηριστικά που διέπουν τη σημερινή κοινωνική ζωή. Ας τονίσουμε πάνω απ' όλα, ότι η καταναλωτική, τυποποιημένη κοινωνία των ανεπτυγμένων χωρών, η κοινωνία μας σήμερα, τείνει να αποκτήσει σύνορα παγκόσμια. «Όταν ανοίγουμε ένα παράθυρο στο Παρίσι», λένε οι φοιτητές μου, «κρυολογούν στο Πεκίνο». Η παγκοσμιότητα αυτή, που μας εμποδίζει να σταθούμε στο ελληνικό μόνο φαινόμενο, γίνεται αισθητή χάρη βέβαια στα μέσα επικοινωνίας και συγκοινωνίας, αλλά κυρίως γίνεται αισθητή στα θέματα που βάζουν σε κίνδυνο την υπόσταση του ανθρώπου, σε οποιοδήποτε μέρος του πλανήτη. Παγκόσμιες οι οικολογικές και επιδημιολογικές συνθήκες διαβίωσης. Παγκόσμιος ο πυρηνικός κίνδυνος, η θαλάσσια ρύπανση, η ατμοσφαιρική διάβρωση, οι ηθικοβιολογικοί εχθροί, τα ναρκωτικά, το AIDS. Κανένας από αυτούς τους κινδύνους δεν γνωρίζει συννοριακούς περιορισμούς. Το ίδιο βέβαια και τα επιστημονικά επιτεύγματα, αλλά και οι **παρεκκλίσεις** τους, οι παρεκκλίσεις τους όσον αφορά στον οικονομικό και τον τεχνολογικό τομέα. Έτσι, παγκόσμιες επιπτώσεις έχει η χρήση και η κατάχρηση των ενεργειακών πηγών, η οικονομική και η βιομηχανική εξάρτηση από τις πηγές του πλούτου και η εκμετάλλευσή τους από ειδικούς και ειδήμονες, που δρουν σε παγκόσμια θεσμικά πλαίσια ιδιωτικού, δημόσιου ή διεθνούς δικαίου. Αυτή η πράξη, αυτών η πράξη, αφορά στον καθένα μας, όπου κι αν βρισκόμαστε.

Συμπέρασμα: Είμαστε όλοι αλληλέγγυοι. Μη ρωτάς για ποιον χτυπά η καμπάνα. Η καμπάνα χτυπάει για σένα. Είναι στίχος του Τζων Νταν, τον ξέρουμε όλοι από τον Χεμινγκουαίη. Όλοι λοιπόν είμαστε υπεύθυνοι για την οποιαδήποτε επιτυχία και αποτυχία της ανθρωπότητας των καιρών μας. Είναι βασικό το ότι στην εποχή μας η Ιστορία, επίσης, τείνει να γίνει παγκόσμια. Μόνο η ιστορική αναφορά στα παρελθοντικά δεδομένα και πρότυπα μένει κτήμα των επιμέρους συνόλων ή εθνικών ομάδων. Ανασταλτική, κάποτε νοσταλγική, αναφορά σε χαμένους παραδείσους. Ας το πούμε διαφορετικά: η κουλτούρα θρέφεται από τις επιμέρους πραγματώσεις, ενώ ο πολιτισμός της εποχής μας τείνει να γίνει ένας, πλανητικός και παγκόσμιος. «Μικρός, μέγας ο κόσμος» έγραψε ο Ελύτης. Όχι μόνο στις διαστάσεις των επιστημονικών του κατορθωμάτων, καθώς ο πολιτισμός μας είναι ο πολιτισμός της ηλεκτρονικής εποχής, αλλά και στα καλλιτεχνικά του πρότυπα και στα πνευματικά του, βεβαίως, επιτεύγματα. Για να μη μιλήσω για πράγματα πολύ πιο απλά, όπως τα μουσεία, τις βιβλιοθήκες, τη διατροφή, τη μόδα. Σε οποιοδήποτε μέρος της γης θα βρείτε τα ίδια βιβλία και τους ίδιους πίνακες, αν βέβαια υπάρχουν οι δυνατότητες οι υλικές. Παγκόσμια επίσης και η ηθική και η φιλοσοφική υπόσταση. Ποια

είναι αυτή ; Παντού η δημοκρατία και παντού το **αίτημα** για τα δικαιώματα των ανθρώπων. Δικαιώματα των ανθρώπων και στις επιμέρους κατηγορίες . Δικαιώματα της γυναίκας , δικαιώματα των παιδιών , δικαιώματα των μειονοτήτων . Όλα αυτά τα δικαιώματα και η δημοκρατία , τα τέσσερα «δέλτα» λέω στο Παρίσι - δημοκρατία, δικαιώματα , διάλογος και , βεβαίως , **ανάπτυξη** development- αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο της παγκόσμιας πολιτείας σε βάσεις αξιοπρέπειας και οικοδομικού μέλλοντος.

Ποιος είναι ο σκοπός της παιδείας μέσα σ' αυτήν την κοινωνία ; Προετοιμασία για την **απρόσκοπτη** εξάσκηση του ανθρωπισμού πρέπει να είναι το κάθε παιδαγωγικό σύστημα . Η αρχή της γειτνίασης , από τον πλησιέστερο προς τον πλησίον , θέλει να προετοιμαστούμε για να μπορέσουμε να επωμισθούμε τη μέριμνα , όχι μόνο για τον εαυτό μας αλλά και για τον συνάνθρωπο . Απάντηση σ' αυτό το καθήκον δίνει η διαμόρφωση χαρακτήρα καθημερινής ευθύνης , Ευθύνη και απόλυτη υπευθυνότητα.

Ελένη Γλύκατζη-Αρβελέρ, Πολιτισμός και Ελληνισμός , Προσεγγίσεις , εκδ. Καστανιώτη , Αθήνα 2007

Θέματα :

A. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου σε 100- 120 λέξεις .

Μονάδες 25

B 1. Να αναπτύξετε το νόημα της παρακάτω περιόδου σε 80 - 100λέξεις : «Ας τονίσουμε πάνω απ' όλα ότι η κοινωνία μας σήμερα τείνει να αποκτήσει σύνορα παγκόσμια».

Μονάδες 10

B 2. Στο ακόλουθο απόσπασμα της τρίτης παραγράφου να εντοπίσετε δύο διαφορετικά είδη τεκμηρίων και να δικαιολογήσετε την επιλογή σας : « Ας το πούμε διαφορετικά :...τη διατροφή , τη μόδα».

Μονάδες 5

B 3. Να γίνει η αξιολόγηση του ακόλουθου συλλογισμού:

- «Παγκόσμιες επιπτώσεις έχει η χρήση και η κατάχρηση των ενεργειακών πηγών , η οικονομική και βιομηχανική εξάρτηση από τις πηγές του πλούτου και η εκμετάλλευσή τους από ειδικούς κα ειδήμονες , που δρουν σε παγκόσμια θεσμικά πλαίσια ιδιωτικού , δημόσιου ή διεθνούς δικαίου».
- «Αυτή η πράξη , αυτών η πράξη , αφορά στον καθένα μας , όπου κι αν βρισκόμαστε».
- «Όλοι λοιπόν είμαστε υπεύθυνοι για την οποιαδήποτε επιτυχία και αποτυχία της ανθρωπότητας των καιρών μας».

Μονάδες 5

B 4. Να δικαιολογήσετε τη χρήση των σημείων στίξης στις παρακάτω περιπτώσεις:

«Όταν ανοίγουμε ένα παράθυρο στο Παρίσι»

«Μικρός , μέγας ο κόσμος «

- δημοκρατία , δικαιώματα διάλογος και , βεβαίως, ανάπτυξη,development -

Μονάδες 3

B 5. Να δικαιολογήσετε τη χρήση των ερωτήσεων από τη συγγραφέα στον πρόλογο του κειμένου.

Μονάδες 2

Β 6. Να γράψετε τα συνώνυμα των λέξεων : ευόδωση , παρεκκλίσεις , αίτημα , ανάπτυξη, απρόσκοπτη.

Μονάδες 5

Β 7. Να γράψετε τα αντώνυμα των λέξεων : ανεπτυγμένων , παγκόσμια , γνωρίζει , δικαιώματα , ευθύνη

Μονάδες 5

Γ. « Προετοιμασία για την απρόσκοπτη εξάσκηση του ανθρωπισμού πρέπει να είναι το κάθε παιδαγωγικό σύστημα» , αναφέρει η κ. Αρβελέρ υποδηλώνοντας την ανάγκη της ανθρωπιστικής αγωγής . Γιατί , κατά τη γνώμη σας , ο ανθρωπισμός είναι επιτακτικό αίτημα των καιρών μας ; Με ποιον τρόπο το εκπαιδευτικό σύστημα θα διαμορφώσει ανθρωπιστικές συνειδήσεις; Υποθέστε ότι εκφωνείτε ομιλία (500- 600λέξεις) σε εκδήλωση που διοργανώνει η κοινωνική υπηρεσία του δήμου σας.

Μονάδες 40

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

Ενδεικτικές απαντήσεις :

A. Περίληψη

Η συγγραφέας διερευνά τον αναγκαίο προσανατολισμό της εκπαίδευσης στην παγκοσμιοποιημένη κοινωνία . Κατά τις ανθρωπιστικές αρχές και τα σύγχρονα δεδομένα , αναζητά το εκπαιδευτικό περιεχόμενο που μπορεί να υπηρετήσει το συλλογικό καλό. Διαπιστώνει ότι σήμερα η άρση των επικοινωνιακών κα συγκοινωνιακών εμποδίων καθιστά κοινά και τα ανθρωπιστικά προβλήματα και τις θετικές ή αρνητικές συνέπειες της επιστημονικής εξέλιξης σε όλους τους τομείς . Γί αυτό συμπεραίνει πως και η επιτυχής ή η άστοχη πορεία του κόσμου είναι κοινή ευθύνη , αλλά κοινή είναι και η ανάγκη δημοκρατικής και ανθρωπιστικής οικοδόμησης του αύριο , καθώς σε ιστορικό , πολιτισμικό , ηθικό , φιλοσοφικό , καλλιτεχνικό και πολιτικό επίπεδο οι όποιες διαφοροποιήσεις εκλείπουν . Θεωρεί , λοιπόν, ότι η σύγχρονη παιδαγωγική οφείλει να εκκολάπτει ανθρώπινες και υπεύθυνες προσωπικότητες.

B 1. Σήμερα , η κοινωνία καθίσταται γεωγραφικά απεριόριστη , καθώς η επικοινωνιακή και συγκοινωνιακή εξέλιξη αίρει τα σύνορα και προσδίδει πλανητική διάσταση σε κάθε ζήτημα . Οι επιτυχίες , αλλά κυρίως τα προβλήματα και οι ανάγκες λαμβάνουν παγκόσμιο χαρακτήρα . Για παράδειγμα, η πυρηνική απειλή , το οικολογικό αδιέξοδο , τα φαινόμενα παθογένειας , θέτουν σε κίνδυνο τη ζωή όπου γης . Από την άλλη , είναι γεγονός η παγκοσμιοποίηση σε καλλιτεχνικό , ηθικό και φιλοσοφικό επίπεδο , η διεκδίκηση των ίδιων ανθρωπιστικών και δημοκρατικών αιτημάτων , εν τέλει η βαθμιαία διαμόρφωση ενός κοινού πολιτισμού. Επομένως , σήμερα μόνο με όρους παγκοσμιότητας μπορούμε να μιλάμε για την κοινωνία.

B2. Στη συγκεκριμένη παράγραφο η συγγραφέας χρησιμοποιεί δύο διαφορετικά είδη τεκμηρίων : α. το τεκμήριο της αυθεντίας (Χεμινγκουαίη και στίχους από τον Ελύτη) , για να ενισχύσει την άποψή της ότι «ο πολιτισμός της εποχής μας τείνει να γίνει ένας , πλανητικός και παγκόσμιος»

β. την τεκμηρίωση με παραδείγματα

B3. Ως προς την εγκυρότητα , την αλήθεια και την ορθότητα ο συλλογισμός αποδεικνύεται:

- Έγκυρος , γιατί το συμπέρασμα απορρέει με λογική αναγκαιότητα από τις προκειμένες.
- Αληθής , γιατί οι προκειμένες και το συμπέρασμα ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα .
- Ορθός , εφόσον είναι έγκυρος και αληθής.

B 4. «Όταν ανοίγουμε ένα παράθυρο στο Παρίσι» =παράθεση αυτούσιων λόγων

«Μικρός , μέγας ο κόσμος» = αυτούσιος στίχος του Ελύτη

- δημοκρατία , δικαιώματα διάλογος και, βεβαίως, ανάπτυξη,development - = προσθήκη , επεξήγηση , η οποία είναι απαραίτητη για την κατανόηση του κειμένου.

Β 5. Με τις ερωτήσεις που απευθύνει η συγγραφέας στον πρόλογο του κειμένου της , μας εισαγάγει απευθείας στο πραγματευόμενο θέμα που αφορά τον αναγκαίο χαρακτήρα της σύγχρονης παιδείας στην παγκοσμιοποιημένη κοινωνία . Κεντρίζει το ενδιαφέρον του αναγνώστη , οδηγώντας τον σε προβληματισμό , και προσδίδει στη συγγραφή της ζωντάνια , αμεσότητα , παραστατικότητα.

Β 6. Ευόδωση = επίτευξη , υλοποίηση, παρεκκλίσεις = παρεκτροπές, παρεκβάσεις , αίτημα = αξίωση , απαίτηση , ανάπτυξη = πρόοδος , απρόσκοπτη = ανεμπόδιστη , ακώλυτη.

Β 7. ανεπτυγμένων ≠ υπανάπτυκτων , παγκόσμια ≠ τοπικά , γνωρίζει ≠ αγνοεί , δικαιώματα ≠ υποχρεώσεις , ευθύνη ≠ ανευθυνότητα.

Γ. Παραγωγή λόγου - ομιλία

Προσφώνηση : Κυρίες και κύριοι

Πρόλογος : Ζούμε σε μια εποχή κατά την οποία ο άνθρωπος κάνει δυστυχώς ό,τι μπορεί , για να δείξει το πιο σκοτεινό και σκληρό του πρόσωπο . Έννοιες κα αξίες που αιώνες συντρόφευαν τις ανθρώπινες κοινωνίες καταρρέουν και αποκαλύπτουν την ηθική μας γύμνια . Σ' έναν κόσμο , λοιπόν , με πρόδηλο έλλειμμα παιδείας , το αίτημα του ανθρωπισμού είναι πιο επιτακτικό από ποτέ και αφορά όχι μόνο την απρόσωπη εξουσία , αλλά και τον καθένα από εμάς .

Κύριο μέρος : 1^ο ζητούμενο : γιατί ο ανθρωπισμός είναι επιτακτικό αίτημα σήμερα;

Αίτια :

- ατομικισμός
- φυλετικοί - κοινωνικοί διαχωρισμοί
- φτώχεια -δυσπραγία
- υλισμός
- υπονόμευση ειρήνης
- οικολογική καταστροφή

Μεταβατική παράγραφος : Όλα τα παραπάνω πιστοποιούν ότι ο άνθρωπος έχασε την ανθρωπιά του , τις ηθικές του αξίες , και οδηγείται στον εκφυλισμό της κοινωνικής του υπόστασης . Συνεπώς , με τη βοήθεια των φορέων κοινωνικοποίησης και κυρίως του σχολείου , είναι απολύτως αναγκαίο να προσανατολιστεί σε ουμανιστικές αξίες και να διαμορφώσει ανθρωπιστική συνείδηση.

Τρόποι : 2^ο ζητούμενο : Τρόποι με τους οποίους το σχολείο θα διαμορφώσει ανθρωπιστικές συνειδήσεις

- ενίσχυση κριτικής ικανότητας
- ανθρωπιστική διάσταση στα Αναλυτικά Προγράμματα
- ομαδική - συνεργατική διδασκαλία
- εθελοντικές δράσεις
- ενεργοποίηση μαθητικών κοινοτήτων
- ανταλλαγές μαθητών

Επίλογος : Κυρίες και κύριοι, όταν η ιδιοτέλεια , η καχυποψία και ο ατομικισμός φωλιάζουν στην ψυχή μας και τη δηλητηριάζουν , η ανθρωπιστική μας ανάταση είναι το ζητούμενο .Πρέπει να συνειδητοποιήσουμε το μήνυμα των καιρών και να τείνουμε το χέρι μας προς το συνάνθρωπό μας , γιατί το πρόβλημά του είναι ούτως ή άλλως δικό μας .

Αποφώνηση :Σας ευχαριστώ

ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ